

om bröderna Wallenbergs, och särskilt då Jacob Wallenbergs, medverkan vid Hamburgs kapitulation ett bidrag som visar hur grundfalsk den bild är som de båda holländarna Aalders och Wiebes tecknat i sin perfida bok. Även den som inte kan

instämna i de mest panegyriska hyllningarna måste säga sig att de båda bröderna på det hela taget inte har någon anledning att skämmas när balansräkningen görs upp om deras insatser under kriget.”

GUNNAR DAHMÉN:

Mina fem universitet

Gustaf Wingren, 82 år, teologieprofessor i Lund 1951–1977, har skildrat sin väg som teolog. Lunds Universitet, Alma mater carolina, utesluter sitt namn till trots ur sin modersfamn dem som sparkar och är oregerliga – en Sten Broman, en Georg Borgström, en Åke Ohlmarks och även en Gustaf Wingren. Visserligen blev han professor men, säger han, svårt mobbad. De förvisade har ingalunda mumlande över oförrätter gömt sig i öknen utan tvärtom lyckats göra sig hörda högre och längre än från en kateder i Lund. Wingren är över-satt till flera språk, den ena doktorshatten sitter ovanpå den andra och han är en flitigt anlitad gästföreläsare, icke minst utomlands.

Gustaf Wingren: **Mina fem universitet.** Proprius 1991

Varför gick han sin egen väg? Det började när han som ung docent fick vikariera för den berömde Karl Barth i Basel. Ett fiasko, säger han. Studenterna begrep inte de teser han fört med sig i bagaget från

Lund. De ville ha svar på frågor som världen i dag ställer till evangeliet. Sådant ansågs i Lund ovetenskapligt. Ungefär som medicinska fakulteten skulle nöjt sig med att enbart beskriva människokroppen och medicinens historia och icke fråga sig vad deras vetenskap kunde betyda för människors hälsa och sjukdom.

Tillbaka i Lund skrev Wingren Predikan, ett verk vars titel säger att teologien ska tjäna förkunnelsen. Icke desto mindre blev han professor. Man menade väl att han som professor skulle ställa sig in i ledet. Förhoppningarna kom på skam. Wingren fortsatte på sin nya väg somliga till behag, andra till obehag. Mycket av det ressentiment han röjer riktar sig mot hans lärare och företrädare i ämbetet Anders Nygren, vars teologi enligt Wingren isolerat kyrkan och skapat en skyddad verkstad för hennes tjänare som illa rustade står där med ”vanmakt i predikstolen”.

Är det sant? Det är klart att Nygren såg som sin uppgift att uteslutande vara en dogmatikens kartritare, som ritar ut blindskär och grund och med fyrar som Paulus och Luther lägger ut den rätta kur-

sen. Det är andras sak att lotsa de vägfarande till den rätta hamnen. Nygren lämnade dock sin professur för att som biskop bli en kyrkans lärare. Han gav en generation blivande präster en tillförsikt och en övertygelse att vad de hade att förkunna var något unikt.

Bägge, Nygren och Wingren, är goda lutheraner. Men Wingren menar att Nygren inte fattat Luthers syn på vardagens arbete i mänsklig samhörighet — kallelsetanken hos Luther. För Luther är skapelsen det liv vi lever i och där Gud verkar med oss som sina verktyg. Skaparen har i våra hjärtan inskrivit en naturlig lag. Teologin ska vara "tidsbestämd" och inte enbart en kompass i dogmhistorien, som visar vad som är äkta kristet och vad som inte är det. Den äkta kristna tron har nämligen under tidernas lopp ofta låtit främmande begrepp få insteg.

När nu Wingren själv träder in i rollen som "tidsbestämd" förkunnare dröjer han emellertid kvar i en nostalgisk "kristen socialism" med omsorg om såväl nästan

som den skapade världen. Även om han inte är marxist har han inte sett hur denna kristna socialism eller idealism förvandlats till en diktatorisk gruppegoism och ett ekonomiskt system som skövlut naturliga tillgångar och skadat miljön. Varför skulle inte en marknad ("en stenhård och dödande kraft") som ett utbud av tjänster och utbyte av egendom kunna ge utrymme åt en kristen "socialism"? Och skulle inte tredje världen ha glädje av en smula "tillväxtfanatism"?

Wingren slutar sin tankeväckande vandring i Lund där han trots allt känner sig hemma. Naturligtvis borde han ha blivit biskop. Visserligen skulle det ha stått strid kring honom men även om han säger sig ha många fiender har han också många vänner som gläder sig åt vad han betytt för teologi och kyrka. Fast det hade nog inte skadat om den bitterhet han ibland röjer hade fått vika för en smula vänlig ironi. Även i kyrkan finns sådant som är mera värt att skrattas åt än ondgöra sig över.